

**Εισαγωγική ομιλία του Δρος
Michael Salvator Habsburg Lothringen,
δισέγγονου της Αυτοκράτειρας Ελισάβετ.**

Η συμπάθεια της οικογένειας των Wittelsbach αποτελούσε παράδοση από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Μέλος της βασιλικής οικογένειας της Βαυαρίας εξελέγη στη θέση του μελλοντικού βασιλέα της Ελλάδος, λόγω του έκδηλου ενδιαφέροντός του για τον Ελληνικό πολιτισμό. Όταν η Αυτοκράτειρα της Αυστρίας Ελισάβετ επισκεύθηκε την Κέρκυρα για πρώτη φορά το 1861, ο εξάδελφός της Βασιλέας Όθων πάλευε να διατηρήσει τη βασιλεία του, της οποίας η Κέρκυρα δεν αποτελούσε τότε μέρος. Η Αυτοκράτειρα μπόρεσε έτσι να αποκτήσει πείρα των συνθηκών στη διάρκεια της Βρετανικής Προστασίας, ως φιλοξενούμενη του Βρετανού λόρδου Ύπατου Αρμοστή. Στα επόμενα χρόνια, μετά την επάνοδο των Ιονίων Νήσων στην Ελλάδα το 1865, η Κέρκυρα έγινε η νέα της κατοικία. Η μόνιμη ανάγκη της για ταξίδια και ανακάλυψη προσωπικότητας έκτισαν μian ισχυρή σχέση με τη χώρα λόγω και της αρχαίας της ιστορίας και της συναρπαστικής της μυθολογίας.

Ο Αυστριακός φιλέλληνας Warsberg κατέστη ο διαχειριστής των υποθέσεων της Αυτοκράτειρας και το δεξί της χέρι, καθιστώντας το καταπράσινο νησί της Κέρκυρας και το χωριό του Γαστουριού το επίκεντρο της πραγμάτωσης των ονείρων της. Η σεμνή βίλλα Βράϊλα, κρυμμένη ανάμεσα σε αρχαία ελαιόδεντρα και οι γλυκιές ευωδιές των λουλουδιών, αναμειγμένες με τον αλμυρό αέρα της γειτονικής θάλασσας, επηρέασαν και μετέτρεψαν την λανθάνουσα διάθεση της Αυτοκράτειρας σε μια θαυμαστή θετικότητα. Η οικογένειά μου κατείχε μεγάλες απεικονίσεις του Άγγελου Γιαλλινά σε ακουαρέλλα αυτής της προσγειωμένης στην πραγματικότητα κατοικίας και της απλοϊκής της εσωτερικής διαρρύθμισης. Από εκεί εξερευνούσε πεζή το νησί, εντελώς απαλλαγμένη από τις εμφανίσεις και πολιτικές υποχρεώσεις της γενέτειράς της. Οι απλοί κάτοικοι της Κέρκυρας μπορούσαν να της προσφέρουν πολύ περισσότερα από τον αληθινό της κόσμο της Βιέννης. Εδώ, σε αυτό το λόφο, άνθησαν μονάχα οι σκέψεις αλλαγής και κατασκευής του μαγικού κάστρου των ονείρων της. Ο Αχιλλέας θα ήταν το είδωλο και θα είχε το μνημείο του, γιατί ήταν αυτός που ζούσε για τα όνειρά του, ως ημίθεος με ανθρώπινη υπόσταση, ο οποίος προκαλούσε τον κόσμο όλο. Ο Warsberg και η Αυτοκράτειρα περάσαν βήμα προς βήμα σε μια σχέση ψυχικής συγγένειας ως προς τις ιδέες τους και της εφαρμογής τους. Τα αυτόγραφα ποιήματά της «στην μέλλουσα ψυχή μου» επιβεβαιώνουν της βαθιά της ευχή να ταφεί στην Κέρκυρα ή να συναντήσει το θάνατο πνιγόμενη στη θάλασσα. Για την εξεζητημένη και πανάκριβη ανέγερση του Αχιλλείου η Αυτοκράτειρα Ελισάβετ κατάφερε να πείσει για την επιθυμία της στο σύζυγό της, τον γενναϊόδωρο Αυτοκράτορα Φραγκίσκο Ιωσήφ και έκτισε το σημερινό Ρωμαϊκό ανάκτορο με όλες τις σύγχρονες καλλιτεχνικές προσθήκες, την κατοικία της ψυχής της. Αφού ξεπέρασε την περίοδο της ίππευσης στην οποία είχε ταλέντο, η Αυτοκράτειρα θεώρησε υποχρέωσή της να μάθει τόσο τα αρχαία όσο και τα σύγχρονα Ελληνικά, παίρνοντας μαθήματα σε καθημερινή βάση.

Μετά την αυτοκτονία του γιού της, του Διαδόχου Ροδόλφου, το 1889, η Αυτοκράτειρα αισθάνθηκε απόλυτη μοναξιά στην πληγωμένη της καρδιά. Οπότε προσέφυγε σε ένα θαλάσσιο ταξίδι από το Ντόβερ μέσω Λισαβώνας στο Γιβραλτάρ, την Ταγγέρη, το Αλγέρι, τη Μασσαλία, τη Φλωρεντία, την Πομπηία, το Κάπρι, καταλήγοντας και πάλι στην Κέρκυρα. Αναφέρομαι στα ίδια της τα λόγια : «Οι προορισμοί αυτού του ταξιδιού ενδιαφέρουν μονάχα επειδή το ίδιο το ταξίδι βρίσκεται ανάμεσά τους, Αν έφτανα οπουδήποτε γνωρίζοντας ότι ποτέ δεν θα ξαναέφευγα η παραμονή μου θα στρεφόταν σε κόλαση μέσα στον παράδεισο». Αυτά είπε στον δάσκαλό της των Ελληνικών, Κωνσταντίνο Χριστομάνο. Η θάλασσα επικρατούσε ως μια μόνιμη έλξη για την Αυτοκράτειρα. Ταξίδεψε πέραν του Ατλαντικού, στη Μεσόγειο, τα ελληνικά νησιά και της ακτές της χώρας. Ωστόσο η Κέρκυρα θα παρέμενε μια από τους αγαπημένους της προορισμούς. Οι ακουαρέλες από τα ταξίδια με την αυτοκρατορική θαλαμηγό παραμένουν στην οικογένειά μας, αποτελώντας την κατάλληλη μαρτυρία. Δύο ειδικώς επιλεγμένες συμβολικές πράξεις υπογραμμίζουν την ανάγκη της για την θάλασσα, την αγάπη της για τα ταξίδια και την ικανοποίησή της από την ιστιοπλοΐα. Επέλεξε αφ' ενός το Δελφίνι, αντιπροσωπευτικό σύμβολο της ελευθερίας των ωκεανών, ως λογότυπό της στα εν Κερκύρα. Πραγματικά αυτό εφαρμόστηκε σε όλη της την φορητή οικοσκευή στο Αχίλλειο. Αφ' ετέρου - και αυτό αληθινά κατατάσσει την Αυτοκράτειρα ως πρωτοπόρο της σύγχρονης τάσης για τα τατουάζ – έβαλε σε τατουάζ στον ώμο της την εικόνα μιας άγκυρας, σε κάποιο κατάστημα Ελληνικού λιμανιού το 1888.

Μετά την αποπεράτωση του Αχιλλείου, η Αυτοκράτειρα Ελισάβετ διέμενε κυρίως σε αυτό και ξεκίνησε μακρινές πεζοπορίες με τον δάσκαλό της Χριστομάνο. Είτε στο Νησί των Νεκρών Ποντικονήσι, στην εξοχική κατοικία Καποδίστρια, στο μοναστήρι της Παλαιοκαστρίτσας, στον κόλπο των Ερμόνων, συναντούσε οπουδήποτε νησιώτες που την αντιμετώπιζαν με θαυμασμό και τιμή. Το 1888, το Δημοτικό Συμβούλιο Κερκυραίων αποφάσισε τη μετονομασία του παραλιακού δρόμου από οδό Φαιάκων σε λεωφόρο Αυτοκράτειρας Ελισάβετ. Η ίδια η Αυτοκράτειρα έδειχνε μεγάλη αγάπη για τους χωριανούς του Γαστουριού, χρηματοδότησε μάλιστα την κατασκευή της κρήνης στη θέση Πλάτανος που ονομάστηκε Κρήνη της Αυτοκράτειρας Ελισάβετ και διπλασίασε τα αποθέματα πόσιμου νερού του χωριού.

Ας αφήσουμε τώρα και πάλι την Αυτοκράτειρα να μιλήσει η ίδια: «... Ωστόσο, υπάρχουν άνθρωποι τους οποίους βρίσκω όσο ευχάριστους όσο τα δέντρα και η θάλασσα, επειδή είναι όμοιοι με αυτά. Είναι οι ψαράδες και οι χωρικοί. Μου προσφέρουν περισσότερα από όσα θα μπορούσα να τους δώσω ως αυτοκράτειρα, και γι' αυτό το λόγο πάντα τους αφήνω με μεγάλη ευγνωμοσύνη, με απελευθερώνουν από κάτι ξένο που με περιβάλλει και με απομονώνει».

Η γιαγιά μου, Αρχιδούκισσα Μαρία-Αβλειψία, νεότερη κόρη της Αυτοκράτειρας Ελισάβετ, επιστέφθηκε η ίδια δύο φορές το Αχίλλειο με την μητέρα της. Μια φορά το 1891, λίγο πριν από την αποπεράτωση του ανακτόρου και πάλι, το 1898, πέντε μήνες μετά τη γέννηση του πατέρα μου, για τέσσερις μέρες στο νησί π αν και διέμειναν στον πρώτο όροφο της κατοικίας. Μετά το θάνατο της Αυτοκράτειρας Ελισάβετ, το 1898, η γιαγιά μου κληρονόμησε τα περιεχόμενα του Αχιλλείου, τα οποία είχαν επιστραφεί στην Αυστρία. Τα μετέφερε στην βίλλα «Ερμή» της Αυτοκράτειρας στην περιοχή Lainzer Zoo, στα περίχωρα της Βιέννης. Ως

και σήμερα, το λαμπερό μαρμάρινο γλυπτό της Πέρι, μικρής νεράιδας, να πετά πάνω στα κύματα στις απλωμένες φτερούγες ενός κύκνου και με ένα ανθρώπινο μωρό στην αγκαλιά της παραμένει εκεί. Αρχικώς το γλυπτό βρισκόταν στη βόρεια πτέρυγα του Περιστευλίου και αποτελεί μian ανάμνηση για τους επισκέπτες της βίλλας «Ερμής» στη Βιέννη της αγαπημένης κόρης της Αυτοκράτειρας και της κληρονομιάς της.

Τελικώς, η αεικίνητη βασίλισσα έχασε το ενδιαφέρον της για τον περίγυρο μετά την αποπεράτωση του Αχιλλείου. Συμβιβασμένη με το γεγονός, ανέφερε στον συνομιλητή της και δάσκαλο Χριστομάνο: «Όταν έφτασα στην Κέρκυρα για πρώτη φορά, επισκεπτόμουν συχνά την Βίλα Βράϊλα. Ήταν θαυμαστή επειδή ήταν κρυμμένη ανάμεσα σε μεγάλα δέντρα. Αυτό με προσέλκυε σε αυτήν τόσο που την μετέτρεψα στο Αχίλλειο. Στην πράξη τώρα το μετανιώνω. Όνειρά μας είναι πάντοτε πιο θαυμαστά πριν τα εφαρμόσουμε σε πράξη!».

Η σημερινή έκθεση, «**Σίση, τα χρόνια στην Κέρκυρα**», αποκαλύπτει τις ρίζες της αβεβαιότητας, αποτελώντας και πάλι το χρονικό της αγάπης για την Αυτοκράτειρα. Κατά κάποιον τρόπο ακολουθούμε το μονοπάτι της «πλέον μοναχικής των μοναχικών», όπως αποκαλούσε τον εαυτό της μια φορά και, κατά συνέπεια, ακολουθούμε το μύθο της.

Εύχομαι στους υπευθύνους της έκθεσης και στο συμβούλιο των οργανωτών των επετειακών αυτών εκδηλώσεων μεγάλην επιτυχία και ευχαριστώ όλους για την ευγενική σας προσοχή.
